

NOVÁČKY *Chemik*

• Mesačník regionálnych zaujímavostí • máj 2007 • číslo 5 • ročník 8 • zadarmo •

**Vďaka kvalite bolo
menej reklamácií**

strana 2

**Chemik - futbalista
Roky pri peci**

vyznamenaní počas Dni NCHZ

strana 5

**Letné športové hry
kvalifikácia**

strana 8

Deti chemikov maľovali svoj svet

▲ Bohatým programom oslávilo viac ako 350 detí zamestnancov NCHZ s predstihom MDD v bojníckom športcentre. **Viac čítajte na strane 3.** Foto:mg

Rozhovor s generálnym riaditeľom Ing. Róbertom Štofkom

Odborníkov chceme získať už na škole

• Ste v NCHZ takmer pol roka, aká je fabrika a ľudia v nej?

Môžem povedať, že vo fabrike sa už po pol roku pôsobenia orientujem oveľa lepšie. Snažím sa mať prehľad o všetko, čo sa tu deje. Väčšinu svojho pracovného času riešim operatívnu. Som milo prekvapený ľuďmi, ktorí tu pracujú. Na väčšine pozícií pôsobia ľudia, ktorí dokonale poznajú a ovládajú problematiku, v ktorej pracujú. Už viackrát sa mi stalo, že naši obchodní partneri vyzdviho-

vali profesionalitu našich zamestnancov, čo ma skutočne teší.

• Uverili vám už, že ste ju neprišli položiť na kolená, ale rozvíjať?

Na to sa musíte spýtať ich. Ale verím, že áno. Všetky kroky ktoré robíme, robíme v prospech chemičky. Pozitívny dopad by sa mal prejavovať v budúcom období.

• Prichádzajú za vami, či ostatnými členmi vedenia ľudia s nápadmi?

Musím povedať, že moje očaká-

vania boli väčšie. Predpokladal som, že tých námetov od našich ľudí, ktorý tu pracujú roky, bude omnoho viac. Zmenil som svoj prístup a snažím sa byť v komunikácii s nimi aktívnejší.

• Uskutočnili ste viaceré zmeny v systéme riadenia. Čo sa už zmenilo a čo ešte fabriku čaká?

Zmeny v top manažmente sme už ukončili. Samozrejme, že nikto z nás nie je „prišpendlený“ ku stoličke a v plnej miere zodpovedá za výsledky svojho úseku. V krátkom čase chceme ešte zmodernizovať štruktúru na obchodnom úseku.

• Ako sa darí NCHZ vyrovnávať s prudkým rastom koruny?

Príliš rýchle posilňovanie meny v národnom hospodárstve podľa mňa nie je veľmi dobré. Prináša veľké riziko pre mnohých exportérov, v chemickom priemysle obzvlášť. Je to pre nás aktuálna téma. Tých spôsobov je viac: v čo najväčšom rozsahu prejsť na plat-

Novácki chemici so ziskom v I. štvrťroku 2007

Novácke chemické závody, a.s. dosiahli za I. štvrťrok 2007 kladný hospodársky výsledok pred zdanením vo výške 23,751 mil. Sk, čím splnili na takmer 34% alikvót z cieľa transformovaného v podnikateľskom zámere na tento rok.

Výrazným spôsobom na dosiahnutom výsledku sa podieľali najmä medziročne vyššie tržby z predaja výrobkov o viac ako 3%, pričom predaj mohol byť lepší o viac ako 112 mil. Sk, nebyť rekordne silného medziročného posilnenia kurzu slovenskej koruny voči EUR o 9,2% a USD o 16%.

Chemička pritom v I. štvrťroku 2007 exportovala 86,8% svojich výrobkov. Pridaná hodnota sa však medziročne zvýšila o 1,5%. Spoločnosti sa darí nachádzať nových zákazníkov a efektívne využívať svoje kapacity, pričom v hmotnostnom vyjadrení vzrástol predaj Profilov o 63,7%, Kopolyméru o 44,7%, Slovinyln Sidingu o 40,9%, TIPA o 37%, Polyolov o 23,5% a Granulátov o 21%. Darilo sa aj novému výrobku malotonážnej špeciálnej chémie Novamalu, s nárastom predaja o viac ako 26%.

Efektívnym riadením vnútorných procesov sa podarilo medziročne znížiť aj náklady na služby o takmer 6%. V poslednom mesiaci I. štvrťroku 2007 sa manažment spoločnosti dohodol s odborármi na ekonomicky únosnej miere rastu miezd pre tento rok, pričom bol zavedený aj nový moderný motivačný program v odmeňovaní pracovníkov.

Ing. Róbert Hojč
vedúci odboru kontrolingu

* * * **Pozvánka** * * *

Dňa 30. júna 2007 o 19.00 hod. sa v Športovej hale v Prievidzi uskutoční pre pracovníkov NCHZ 2. slávnostné stretnutie s názvom „Dni NCHZ“, spojené s ocenením najlepších pracovníkov. Slávnostný galaprogram bude moderovať, nám už veľmi dobre známy z minulého roka, **Štefan Skrúcaný** a v kultúrnom programe zaznejú hity **Lucie Bílej, Dalibora Jandu** a ďalších umelcov. Súčasťou Dní NCHZ bude „**Detská párty**“, ktorá bude pre deti zamestnancov NCHZ zdarma. Akcie sa môže zúčastniť každý zamestnanec so svojimi rodinnými príslušníkmi a z kapacitných dôvodov je možné rezervovať maximálne 3 vstupenky na zamestnanca. Rezervovať vstupenky si môžete na t.č. 046/568-4663, alebo osobne na oddelení marketingových služieb, v termíne do 12.06.2007. **Srdečne Vás pozývame a tešíme sa na spoločné stretnutie!**

(Pokračovanie na 2. strane)

ZÁVOD CHÉMIA

Tah na ekológi-záciu výroby

Závod chémie svojou činnosťou výrazným spôsobom ovplyvňuje hospodársky výsledok NCHZ. V anorganickej časti výroby je to predovšetkým elektrolyza priemyselnej soli, ktorá sa významným spôsobom podieľa na hospodárskom výsledku závodu. Plán výroby NaOH bol splnený na 99,3%. Výpad vo výrobe 133,6 t NaOH ovplyvnila výška poskytovanej regulačnej elektriny.

Prevádzka elektrolyzy je stabilným článkom výrobného procesu, najmä po stabilizácii kvality dodávanej priemyselnej soli, ktorá ovplyvňuje priebeh výroby z pohľadu kvality, bezpečnosti (vývoj vodíka v chlóre) ako aj ekonomiky výroby, hlavne z pohľadu spotreby elektrickej energie.

Zároveň sa nám podarilo na 100,6 % splniť plán výroby kyseliny soľnej. Pri chlórane sodnom sme plán plnili na 93,5 %, čo ovplyvnilo nižšie požiadavky na jeho výrobu.

V časti organickej a malotonážnej výroby ovplyvňovali plnenie výrobných úloh najmä požiadavky obchodného úseku. Po ukončení investičnej akcie výroba Novamalu sme v priebehu roku 2006 stabilizovali výrobu na úrovni projektovaných parametrov a v súčasnosti je jedným z veľmi dôležitých článkov (plán výroby splnený na 109,8 %). Pri nižšej výrobe acetylenických alkoholov v roku 2006 sa pozitívnym spôsobom naštartovala aj výroba tohto produktu. Nárast výroby sme zaznamenali aj u technického a rektifikovaného etylénchlórhydrínu (plán výroby splnený na 117,7 %, resp. 733 %) s tým, že technický ECH sa okrem použitia na výrobu Novamalu opäť tiež expeduje.

V súčasnosti pripravujeme investičnú akciu „Úprava zariadení vo výrobní PEPO“, na zabezpečenie ďalšieho rozvoja výroby polyéterpolyolov a tiež nový sklad propylénoxidu. Z ďalších pozitívnych aktivít v závode chémie prebieha od januára 2007 skúšobná prevádzka demerkurizácie vodíka a v súčasnom období spúšťame skúšobnú prevádzku demerkurizácie odpadových vôd z prevádzky elektrolyzy. Obidve tieto akcie prispievajú k ekologizácii jestvujúcich výrobov.

V minulom mesiaci vo výrobní NaOH úspešne prebehol recertifikačný audit v zmysle ISO 14001.

Ing. Viliam Weissensteiner
vedúci závodu chémie

Vďaka kvalite bolo menej reklamácií

Kvalita výrobkov a poskytovaných služieb dlhodobu predstavuje jednu z priorit akciovej spoločnosti. Cieľom vedenia spoločnosti je neustále zlepšovanie systému manažérstva kvality s orientáciou na spokojnosť zákazníka a udržanie korektných partnerských vzťahov s dodávateľmi aj zákazníkmi. Získať a udržať si takéto vzťahy znamená pre nás neustále zlepšovanie svojej práce na každej pracovnej pozícii.

Významným nástrojom pre zabezpečenie funkčného systému manažérstva kvality (SMK) podľa normy ISO 9001:2000 je aj pravidelné hodnotenie jeho efektívnosti manažmentom. Súčasťou hodnotiacej správy je prehľad kvality surovín, medziproduktov a výrobkov, spôsob riešenia požiadaviek zákazníkov, ako aj trendy vývoja reklamácií na kvalitu výrobkov a služieb. Dôležitou súčasťou je hodnotenie stavu systému manažérstva kvality. Ako podklad pre toto hodnotenie slúžia výsledky interných auditov, ktoré vykonávajú naši pracovníci s predpokladmi a kvalifikáciou pre túto činnosť, ako aj závery externých auditov, ktoré v našej spoločnosti vykonávajú zákazníci a certifikačná spo-

ločnosť SGS Slovakia, s.r.o., ktorá je súčasťou nadnárodnej certifikačnej inštitúcie. Na základe hodnotenia interných aj externých auditov SMK bolo konštatované, že SMK je funkčný a v novembri minulého roku sme prešli recertifikačným auditom bez jediného udeleného nápravného opatrenia.

V hodnotiacej správe za rok 2006 bola tiež konštatovaná rovnomená úroveň kvality dodávaných surovín. Táto skutočnosť súvisí so stabilným portfóliom dodávateľov, ktorých dlhodobu pravidelne hodnotíme. Je potešiteľné, že väčšina našich dodávateľov surovín a služieb má certifikovaný systém manažérstva kvality podľa normy ISO 9001:2000, resp. uplatňuje jeho zásady. Táto sku-

točnosť nie je samoúčelná. Dlhodobé trendy ukazujú nielen zníženie počtu reklamácií na dodávané suroviny, no stabilná kvalita dodávaných surovín nám umožňuje znižovať počty a frekvenciu ich kontroly, čím sa znížili náklady nielen na analýzy, ale napríklad aj za pobyt vozňov v NCHZ, čo nie je zanedbateľná položka.

Uspokojivý je aj trend uznaných reklamácií na kvalitu výrobkov a služieb, ktorý má oproti predchádzajúcemu roku klesajúcu tendenciu aj v počte uznaných reklamácií aj v náhradách za tieto reklamácie. Celkovo sme v roku 2006 uznali ako oprávnené 23 reklamácií na kvalitu našich výrobkov a služieb. Náklady za tieto reklamácie predstavovali 0,015% z celkovej realizácie tovaru.

V záverečnom hodnotení bolo vrcholovým vedením konštatované, že uplatňovaný SMK je funkčný, za čo platí podakovanie všetkým pracovníkom spoločnosti.

Ing. Soňa Truchanová
zmocnenec vedenia NCHZ pre SMK

Rozhovor s generálnym riaditeľom Ing. Róbertom Štofkom

Odborníkov chceme získať už na škole

(Dokončenie z 1. strany)

by pri nákupe a predaji v eurách, hedging, hľadanie vnútorných rezerv, čerpanie úverov v cudzej mene, atď.

● **Napriek tomu ste sa dohodli s odbormi na raste mzdy. Ako sa vyvíja váš vzťah s odborármi?**

Vážim si, že kolektívnu zmluvu s odbormi máme uzavretú po niekoľkých kolách vyjednávania a môžeme sa naplno venovať iným otázkam, ktoré súvisia s chemikou. Vyjednávania neboli jednoduché, ale chcem vyzdvihnúť veľmi konštruktívny dialóg.

● **Po rokoch vysokej neza-**

mestnanosti začína byť problémom Slovenska nedostatok kvalifikovaných ľudí. Bude ich mať chemiika odkiaľ brať v budúcnosti?

Táto otázka je v dnešnej dobe veľmi aktuálna. Nájst človeka, ktorý má požadovanú odbornú špecializáciu a chuť pracovať je veľký problém. Vekový priemer našich zamestnancov sa alarmujúco zvyšuje. Naše vzťahy so zariadeniami, kde "vyrastajú" naši potenciálni zamestnanci musia byť oveľa intenzívnejšie. Toto bude jedna z mojich pracovných priorit v nasledujúcom období.

-sm-

Začiatkom marca 2007 bola spustená do ročnej skúšobnej prevádzky stripovacía jednotka, ktorá zachytáva dichlórétán (EDC) v odpadových vodách a vracia ho späť do technológie. Vybudovanie tohto zariadenia, ktoré stálo 6 miliónov korún výrazne prispelo k zníženiu obsahu chlórovaných uhľovodíkov v odpadových vodách z podniku

Už teraz, počas skúšobnej prevádzky, sme dosiahli úroveň EDC v odpadových vodách na výstupe z tejto technológie v súlade s povolenými limitmi. V súčasnosti sa koncentračné hodnoty

Zníženie znečistenia odpadových vôd

EDC pohybujú na úrovni 0,5 - 0,6 mg/l a celkové mesačné straty EDC do odpadových vôd sú cca. 1,2 kg. Mesačné straty EDC vzťahované na úroveň projektovanej kapacity sú cca. 0,16 0,18 g, čo je hlboko pod limitné hodnoty.

Okrem vlastného záujmu na ďalšom skvalitňovaní prostredia, v ktorom žijeme, NCHZ touto investíciou realizuje záväzok, ktorý na seba vzala SR vstupom do EÚ - znížiť množstvo obzvlášť škodli-

vých látok v odpadových vodách, s cieľom dosiahnuť dobrý stav povrchových vôd. Právny rámec tohto cieľa bol v slovenskej legislatíve upravený v novom vodnom zákone a jeho vykonávacích predpisoch. Medzi najsledovanejšie obzvlášť škodlivé látky patrí 1,2 EDC. Súčasne patrí v európskom zozname obzvlášť škodlivých látok s významným vplyvom na vodné prostredie do kategórie prioritných látok, ktoré je potrebné z odpadových vôd postupne odstrániť.

Ing. Miroslav Kováč
podnikový vodohospodár

Deti chemikov malovali svoj svet

Viac ako sedemsto ľudí zaplavilo v sobotu 26. mája areál bojnického Športcentra.

Vedenie NCHZ v spolupráci s Odborovou organizáciou pri NCHZ pripravilo pre deti zamestnancov v predstihu oslavy MDD.

Prítomných privítal predseda odborovej organizácie pri NCHZ Peter Král, ktorý deťom zaželel

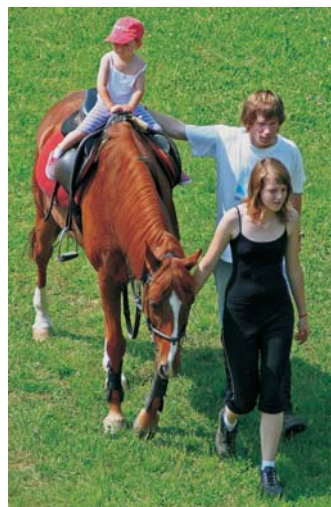
dravú súťaživosť, vtipné nápady pri kreslení, nebojácnosť pri jazde na koníkoch, presnú mušku v lukostrelbe, pevnú ruku v hode do koša a úspech pri všetkých súťažiach, množstvo ktorých pripravili deťom organizátori.

Na obrovské biele tabule deti namaľovali svoj svet. Výsledky ich výtvarného snaženia skrášľia

priestory NCHZ, kde sa pohľadom na pôvabné detské kresby budú môcť potešiť všetci zamestnanci NCHZ i návštevy.

K dobrej nálade prispel, okrem počasia, určite i tradičný guláš, pivo a kofola. Detskí oslávenci dostali navyše balíček sladkostí.

-lw-
Foto:mg

Hasiči na sv. Floriána školili

Na sviatok sv. Floriána, patróna hasičov, predstavujeme tradične svoju techniku, ale aj pracovné postupy verejnosti, aby sme aj takto preventívne vplývali na obmedzenie vzniku požiarov a mimoriadnych udalostí.

Závodný hasičský útvar NCHZ predviedol tento rok ukážku záhrovej hasičskej techniky, hasičského zariadenia a hasičských činností zameraných hlavne na záchranu a evakuáciu ľudí z výškových budov prostredníctvom špeciálnej záchranárskej techniky a likvidáciu vzniku mimoriadnej udalosti deťom zo základnej školy na Pribinovej ulici v Novákoch.

Ukážka bola rozdelená do

dvoch častí. V prvej polovici si starší žiaci overili teoretické znalosti z chémie a reakciu horenia spolu so vznikom spodín horenia v praxi spojenú s príslušnými praktickými ukážkami. Druhá polovica ukážky bola zameraná na záchranu a evakuáciu osôb z výškového budovy prostredníctvom špeciálnej záchranárskej techniky

RG-10 a na likvidáciu požiaru tzv. ľahkou penou.

Žiaci sa zároveň oboznámili so

zložením a v používaní prenosných hasiacich prístrojov v praxi. Hlavne druhá polovica ukážky sa deťom páčila, niektorí žiaci by boli radi, keby boli evakuovaní, alebo mohli hasiť ľahkou penou celý deň, aj na úkor vyučovania.

Vydarené dopoludnie splnilo základný cieľ - zopakovať teóriu a vyskúšať si ju v praxi. Žiaci si overili čo spôsobuje nevhodné a nežiaduce správanie pri vzniku požiaru a ako majú postupovať v prípade ich ohrozenia pri likvidácii mimoriadnej udalosti.

Ing. Marcel Malíška, veliteľ ZHÚ

ZÁVOD KARBID

Kvalita nad plán

Závod karbid je tvorený sústavou prevádzok, ktorých výstupom sú hotové výrobky vo forme samotného karbidu vápnika zabaleného do kontajnerov v dusíkovej atmosfére a taktiež do plechových sudov. Dôležitým výrobkom, ktorý si našiel uplatnenie v oceliarstve sú karbidové odsírovacie zmesi, ktorých hlavnou zložkou je karbid vápnika. Aj acetylén, vyrobený v acetylénových vyvíjačoch z karbidu je po naplnení do ocelových fliaš hotovým produktom pod názvom disousplyn.

Za sledované obdobie troch mesiacov r. 2007 bol hrubý obrat závodu splnený na 102,2%, čo predstavuje prekročenie o 22.880 tis. Sk. Samotná výroba karbidu vápnika, bola prekročená o 167,8 t. Prekročenie bolo umožnené hlavne operatívnym nákupom elektrickej energie, čím sa eliminoval dopad poskytovania regulačnej elektrickej energie. Balenie karbidu do kontajnerov pre expedíciu bolo za I.štvrtrok prekročené o 1.278 t. Taktiež bola aj napriek problémom s technologickým zariadením prekročená výroba na karbidových zmesoch na 116,3%.

V ďalšom období nás čaká realizácia náročnej investičnej akcie „Odprášenie výroby acetylénu“, ktorá zaistí plnenie všetkých požiadaviek životného a pracovného prostredia.

Pripravuje sa tiež druhá investičná akcia s ekologickým zameraním „Odprášenie uhlikatých surovín“, ktorá sa bude realizovať v druhom a treťom štvrtroku 2007.

Ing. Vít HANUSKA
vedúci závodu karbid

ZÁVOD PLASTY

Mierny nárast pastovateľného EPVC

Pre 1. štvrtrok 2007 boli pred pracovníkov závodu plasty postavené náročné úlohy pri zabezpečovaní objemu produkcie, ale aj nákladovosti výroby. Výroba základného monoméru vinylchloridu pre produkciu EPVC a SPVC bola zabezpečená s ročným indexom nárastu 1,02. Dostatok základnej suroviny umožnil produkovať jednotlivé typy SPVC a kopolyméry s ročným indexom nárastu SPVC 1,01 a kopolymér 1,27. Stabílňá pozícia produktov EPVC na trhu sa prejavila miernym nárastom výroby pastovateľného EPVC. Výrazný dopyt po výrobkoch spracovania PVC sa odzrkadlil v značnom náraste produkcie okenných profilov s indexom ročného nárastu 1,92, ale aj v produkcii fasádneho obkladu Siding s ročným nárastom 1,15.

Vplyvom a úsilím všetkých pracovníkov, ale aj vonkajších dopadov, boli v 1.štvrtroku dosiahnuté priaznivé výsledky aj v ekonomike produkcie zabezpečujúcich energií a hotových výrobkov. Pomerne vysoké teploty v zimnom období umožnili prevádzkovanie technológie bez výraznejších obmedzení a pozitívne ovplyvnili energetickú náročnosť samotnej technológie, prípadne režijnej spotreby na zabezpečenie výroby produktov. Technická úroveň strojného zariadenia bola zhodnocovaná realizáciou rozsiahlejších rekonštrukcií turbokompresora pre výrobu nesuseného vzduchu v technológii výroby dusíka alebo aj tlakového komorového podávača v technológii sušenia SPVC, prípadne rekonštrukciou nádvoria pre nakládku a expedíciu okenných profilov. Prevádzkyschopnosť technologických liniek bola zabezpečená operatívnou spolupracou s realizátorom údržbárskych činností fy NCHZ GS a.s.

Stav pracovníkov dosiahol 445 pracovníkov, v personálnej politike sa aj v 1. štvrtroku prejavoval dopad obmeny pracovných kolektívov vplyvom dosiahnutia nároku na starobný dôchodok alebo ukončením pracovného pomeru na dohodu.

Ing. Juraj Belluš
vedúci závodu plasty

Prečo REACH?

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady európskej únie o registrácii, hodnotení a autorizácii chemických látok (REACH) bolo schválené v decembri 2006 a vstupuje do platnosti od 1.6.2007. Nový systém REACH vyžaduje od výrobcov registráciu každej chemickej látky ako takej alebo obsiahnutej v medziprodukte či prípravku, ktorá sa vyrába alebo dováža v množstve 1t/rok a viac. Registrovať sa bude v spoločnej inštitúcii zriadenej pre všetkých registrantov v Európskej chemickej agentúre v Helsinkách. Registráciu sprevádza množstvo dokumentácie s údajmi o vlastnostiach látky získanými predovšetkým predpísaným testovaním. Látky klasifikované ako nebezpečné budú podliehať navyše autorizácii pre presne identifikované použítie, čo predstavuje samostatnú veľmi nákladnú a komplikovanú procedúru.

Možno je na mieste otázka, aký význam má vlastne REACH? Firmy sú zaneprázdnené výrobou, obchodom, cítia únavu a finančné dopady z už aj tak komplikovanej európskej legislatívy viacerých oblastí, ktorú postupne transponujú do svojich predpisov. REACH v tomto zmysle firmám neprináša úľavu. Práve naopak. Predstavuje ďalšiu záťaž z hľadiska odborného, administratívneho a predovšetkým finančného. Príslušky ako najkontrovernejšia a najkomplikovanejšia európska chemická legislatíva sa s Nariadením REACH spájajú ešte pred nadobudnutím jeho účinnosti. To je pohľad firmiem, ktoré sú Nariadením REACH povinné študovať, aplikovať jeho požiadavky a znášať jeho nemalé finančné, pracovné a byrokratické následky. Prečo teda REACH?

Skúsme sa na túto legislatívu pozrieť aj z inej, povedzme nadčasovej strany. Veď nie nadarmo sa hovorí, že efekt tejto legislatívy pocítia až budúce generácie.

Najnovšie vedecké štúdie poukazujú na vážne poškodenia zdravia ľudí a výskyt mnohých závažných ochorení v spojitosti s vysokými koncentraciami niektorých chemických látok. Je nepopierateľným faktom, že výskyt najmä rakoviny a alergií značne vzrástol v posledných desaťročiach. Jestvujú oprávnené znepo-

kojenia, že určité chemické látky vyvolávajú jedno či druhé ochorenie. Sú založené na konkrétnych zisteniach vysokých koncentrácií chemikálií, z ktorých mnohé potenciálne narúšajú endokrinný systém.

Chemický priemysel je tretie najväčšie priemyselné výrobné odvetvie v Európe. Výroba chemikálií vzrástla z 1 milióna ton v roku 1930 na dnešných viac ako 400 miliónov ton. Na trhu Európskej únie sa vyskytuje cca 100 000 rôznych látok. V súčasnom systéme sa rozlišujú „existujúce látky“, uvedené na trh pred rokom 1981, ktorých je viac ako 100 000 a predstavujú až 99% z celkového objemu všetkých látok na európskom trhu. Tieto látky neprešli testovaním a kontrolou „Nové látky“, ktorých je okolo 2700, boli uvedené na trh po r. 1981, prešli prísny testovaním a notifikáci-

ciou. Európska komisia navrhla, aby existujúce a nové látky podliehali rovnakej procedúre a jednotnému systému s registráciou v ústrednej databáze. Podporila myšlienku pomenovať „bremeno minulosti“ a rozvíjať informovanosť o existujúcich látkach, ktoré potrebuje priemysel. V ďalšom sa celý zámer rozvíjal tak, aby za bezpečnosť týchto látok niesol jednoznačnú zodpovednosť priemysel, ktorý ich produkuje a používa. Vzhľadom na obrovské množstvo existujúcich látok komisia navrhla, aby prioritu dostali tie, ktoré sú produkované vo veľkom objeme alebo svojimi nebezpečnými vlastnosťami ohrozujú ľudské zdravie a negatívne vplyvajú na životné prostredie. Vznikla tak prvá oficiálna stratégia pre budúcu politiku v oblasti chemických látok- REACH. Odvtedy uplynulo 6 rokov. Z pohľadu REACH išlo o náročný a dlhý proces tvorby jeho konečnej podoby, prvá oficiálna verzia Nariadenia REACH z roku 2003 prešla viac ako 2500 pozmeňovacími návrhmi. Dnes je tu REACH v definitívnej podobe a s jednoznačným cieľom detailne preveriť všetky vyrábané a používané chemické látky v EÚ.

Ing. L. KOREŇOVÁ
ved. odd. európskej chemickej legislatívy

Internet na Chvojnici

Pre zvýšenie atraktivity a štandardu rekreačného zariadenia na Chvojnici bol koncom apríla inštalovaný prístup do internetu pre všetkých návštevníkov strediska. Predchádzalo tomu niekoľko týždňové hľadanie vhodného technického riešenia, ktoré by umožňovalo za prijateľných finančných nákladov realizovať pripojenie aj v tak nedostupnej lokalite, ako je dolina, v ktorej sa nachádza obec Chvojnica a naše rekreačné stredisko s hotelom Magura.

Po vyhodnotení ponúk sa ako najlepšie riešenie ukázalo satelitné spojenie do Internetu. Ide o službu SATinternet Home Offi-

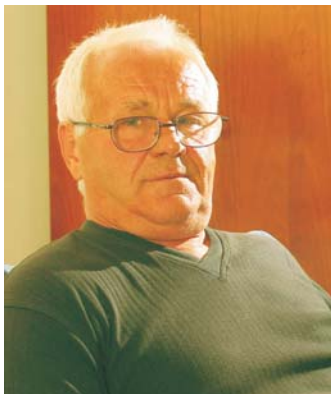
ce s rýchlosťou „downstream“ 512 kb/s (rýchlosť sťahovania dát smerom k používateľovi) a rýchlosťou „upstream“ max 128 kb/s (rýchlosť odosielania dát smerom od používateľa). Zároveň bola v hoteli inštalovaná bezdrôtová sieť, ktorá umožňuje pripojenie do Internetu z ľubovoľného miesta hotela.

Pre pripojenie do Internetu stačí ak hosť má k dispozícii počítač vybavený technológiou „WiFi“, ktorá umožňuje pripojenie sa do bezdrôtovej siete hotela Magura. Touto technológiou sú už dnes vybavené takmer všetky prenosné počítače (notebooky, PDA a

rôzne „mobilné komunikátory“). Pre stolné počítače je možné použiť napr. LAN alebo USB WiFi karty. Tí zamestnanci, ktorí majú záujem počas rekondičného pobytu využívať aj túto službu a nevedia si sami poradiť, môžu využiť poradenstvo pracovníkov OIT, ktorí im poradia „ako na to“. V spolupráci s pracovníkmi hotela hľadáme vhodné miesto na trvalé pripojenie 2 až 3 počítačov, ktoré by mohli využívať naši pracovníci počas rekondičných pobytov.

Ing. Anton ROŠTEK
vedúci odboru informačných technológií

Pokračujeme v predstavovaní významených počas Dní NCHZ

▲ Dušan VAŽAN

V tú osudnú chvíľu bol Dušan Važan na nováčkom futbalovom štadióne. Debatoval s kamarátmi, pozoroval mladých futbalistov počas tréningu...

Zrazu zadunelo, zarinčalo sklo. Chlapci ostali zmätení, zacítili, ako ich na trávnik takmer zvalila neznáma sila. Výbuch!!! Hádam len nie v chemick...premkla ho obava. Chemická fabrika, v ktorej strávil vyše štyridsať rokov života, pozná ako vlastnú dľaň. To by bola katastrofa, ak by vybuchol nejaký autokláv. Nedajbož, aby sa do vzduchu dostala nejaká nebezpečná chemická látka...

Hneď sa mu v mysli vynorila príhoda, je tomu možno desať, či viac rokov, keď nevelký výbuch doslova odstrihol desiatky skrutiek na veku odpeňovača na streche „háveočky“.

Chemik - futbalista

Našťastie vtedy sa nikomu nič nestalo. Ťažká železná čiapka, s priemerom vyše troch metrov vyletela do výšky a dopadla na voľnú plochu, zelený trávnik vedľa budovy...

Chcel telefonovať, ale to už éter nad Novákmi zahustili tisícky informácií z mobilných telefónov. Vybuchlo to v Doline. Dušanovi sa ulávil. Jeho kolegom, kamarátom sa teda nič nestalo. Hoci pochopil, že výbuch pri rozoberaní munície je takisto obrovské nešťastie. Každý v okolí vedel, že ľudia tam neustále sedia na sude pušného prachu. Museli prežiť prekliate peklo. Veď aj na ich činžiaku vybiloby mnoho okien a ten je pritom schovaný uprostred malého sídliska...

Narodil sa v Breznoch, ale do Novák ho vlastne pritiahol futbal, jeho veľká celoživotná láska. Keď sa mal rozhodovať, pre nejakú profesiu, mladému futbalistovi ponúkli hrať v dorasteneckom družstve za Iskrú Nováky. Nastúpil teda do Odborného učilišťa chemického, aby sa stal chemikom v nováčkej chemičke. Otec súhlasil, veď ako priemstávák, chemickú fabriku pomáhal stavať. Popri športovaní, bude mať chlapec aj stabilné zamestnanie. Tak sa aj stalo. S výnimkou dvoch rokov vojenčiny, svoj aktívny život zostal verný chémií.

Ale futbal a práca chemika, neskôr predáka v sušiarňach suspenzného

PVC, sa u neho neustále preplietali. Na zelenom trávniku si vydýchal zaprášené pľúca, vedel sa zbaviť stresu, lebo jeho práca so sebou niesla veľkú dávku zodpovednosti za seba i druhých. Futbal aktívne prestal hrať, keď už mal takmer štyridsiatku. A potom ešte do päťdesiatky hral za „starých pánov“. A samozrejme futbalu v Novákoch pomáhal aj ako funkcionár. Mal na starosti mládežnícke družstvá. Vtedy, keď sa Nováky prebojovali do druhej ligy mali dve športové futbalové triedy na základnej škole a šesť žiacich a dorasteneckých družstiev. Trápi ho, že novácky futbal klesol na terajšiu úroveň piatej ligy. Všetko to žiaľ stojí na peniazoch. Tých nikdy nie je dostatok. Ale aj tak si myslí, že tie, ktoré sú, by sa mali akosi rovnomernejšie rozdeľovať. Nezávidí vodným pólistom, kanoistom. Ale futbal patrí medzi najrozšírenejšie športy. Kopať do lopty sa dá aj medzi činžiakmi, ale takto sa nám strácajú talenty. A máme ich neúrekom. Môže to potvrdiť, lebo nevynechá žiadny futbalový zápas v okolí. Ani mládežnícky. Talenty by potrebovali, aby sa im viac niekto venoval...

Koncom minulého roka sa lúčil. Odchádzal do dôchodku z prvej pracovnej kategórie, o dva roky skôr ako iní. So svojou partiou a ďalšími kolegami sa rozlúčil U Čiznára na dvakrát. Nikomu to nepripadalo čudné, veď

všetci celý čas pracujú v nepretržitej prevádzke na zmeny. Podebatovali, pospomínali.

Keď si so spolupracovníkmi podával naposledy ruky, ešte si nevedel povedať, že pre neho nastane iný rytmus života, na aký bol desaťročia zvyknutý. Až potom na neho doľahla akási nostalgia. Veď kolegovia Janko Oršula, Janka Antalíková, Vlado Mitáš, Paľo Petrikovič, Tóno Horenda, Imro Kytka a ďalší boli jeho druhou rodinou.

Pravdaže bude sa teraz môcť venovať viac manželke Janke, s ktorou, ako ináč, sa zoznámil pri futbale. Bola veľká fanyнка futbalu a ešte sa stali aj kolegami. Stále ešte pracuje v chemickej ako laborantka. Vychovali spolu tri deti, už sú dospelé. Syn, tiež Dušan, robí na karbidke. Najstaršia vnučka, šesťročná Alexia, je u nich denne. Pred rokom do rodiny pribudli ešte Karin a vyťažovaný vnuk Dávid. Je presvedčený, že raz z neho bude futbalista o to sa postará osobne...

Dôchodca má more času. Ale premrhať ho nechce. Každé ráno prebehne noviny, čo je nového a ak počasie čo len trochu dovolí ešte predpoludním sadne na bicykel. Do rodných Brezian dorazí bočnými cestami za tridsťvte hodiny. Mama sa vždy jeho návšteve poteší. Má už 83 rokov, ešte je čiperná, ale veľkú záhradu pri rodinnom dome by už neobrobila.

- Paľo Uhlík -

▲ Róbert KOČNER

Róbert Kočner bol vtedy ešte školák, chlapec túžiaci po dobrodružstvách, objavovaní sveta, jeho veľkých tajomstiev. Otec začal nosiť domov, do rodnej Hornej Vsi, akési knihy plné vzorcov. Vždy večer sa do nich ponoril, listoval v nich, študoval. Povedali mu, že otec opäť chodí do školy, aby si zvýšil kvalifikáciu.

No pre Roba to bolo niečo záhadné. Vedel, že otec pracuje v Doline, vo vojenskom závode. O svojej práci nikdy nehovoril, pretože to bolo prísne tajné. Ale od kamarátov, či dospelých, keď sa

Roky pri peci

preriekli, sa dozvedel, že jeho práca je spojená s výbušnami, vojenskou municiou. Preto, potajomky listoval v otcových knihách, hľadal v nich odpovede na svoje otázky. Tak sa prvý raz mladý Róbert dostal do kontaktu s chémiou.

Keď sa v ôsmej triede začal aj on učiť v škole základom chémie, stal sa z nej najobľúbenejší predmet, spolu so slovenčinou a najmä literatúrou. Dodnes má veľmi rád slovenskú klasiku. V knižnici mu nemôžu chýbať diela básnikov akými boli Ján Botto, Samo Chlúпка, Andrej Sládkovič, Janko Král a iní. A chémia? Tá sa stala jeho osudom.

Ako mnoho iných chlapcov z okolia nastúpil do chemického učilišťa v Novákoch. Rodičia dobre vedeli, že tamojšia chemická fabrika sa rozrastá, bude potrebovať ľudí. Robo sa nezdráhal, pretože chémia sa stala jeho koníčkom. Už ako učeň chodil na prax do spaľovne chlórovaných uhľovodíkov, kde sa zároveň vyrába teplo aj kyselina soľná. Tam mu sľúbili, že ho po škole vezmú.

Ale s čerstvým výučným listom

v roku 1970 mu prideliť robotu v novej výrobne podlahoviny. To však od chémie, tak ako si to on predstavoval, bolo trochu ďaleko. Bolo to viac o namáhavej práci s ťažkými balíkmi. Ale vydržal. Po pár mesiacov odišiel na vojenčinu, slúžil na pražskej Ruzini, ako spojár. Po dvoch rokoch sa vrátil späť k podlahovine. Tam už výroba frčala na plné obrátky.

Aj by si už bol zvykol, lebo výroba rástla spolu s veľkou výstavbou bytov, ale keď prišla ponuka ísť pracovať do spaľovne, ani na chvíľu nezaváhal. Najmä, keď sa dozvedel, že odborníci z Nemecka stavajú novú. A on ešte s dvomi kolegami sa mali zaučiť s ňou pracovať, obsluhovať pomerne zložitú technológiu. Keď sa prvý raz postavil pred zelený panel s rôznymi ciferníkmi, manometrami, teplomermi, blikajúcimi diódami, vypínačmi, až sa mu zakrútila hlava. Ale Nemecký Hans, ktorý ich zaučal bol pokojný. Dodnes nechápe, ako sa dokázali naučiť obsluhovať spaľovňu, hoci nikto z nich nevedel po nemecky a ich inštruktor ani necekol slovenské slovo. Spomína si, že po zapá-

lení pece, ručne reguloval prívod plynov, vraj „gut...gut“. Potom sa toho chytil Róbert. Aj on začal hovoriť „gut...gut“, ale plameň v peci vzápätí zhasol. Túto operáciu potom opakovali niekoľkokrát a veru všetci sa všetko naučili...

Je nedefa, rozosmate jarné slniečko láka skôr do záhradky, či na prechádzky. Róbert nastúpil na popoludňajšiu zmenu a ani mu to nepride. Veď v tejto spaľovni už prežil viac než tridsať rokov. „Zodra!“ tri pece, ktoré nevydržali neustály žiar. Vymenili ich, tak ako keď odišli do dôchodku jeho dvaja kolegovia Tibor Sliepka a Milan Poliak, s ktorými začínal. Prišli noví. Tiež dobrí chlapi. Aj on už pomaly začne strihať dôchodkový meter...

Spaľovňa mu dala chleba. Umožnila, aby si spolu manželkou Martou postavili v Hradišti dom, aj deti aby vyštudovali. Synovia Róbert a Peter už desať rokov pracujú v jednej reštaurácii v Španielsku. Dá sa im. Na ženenie akosi nepomýšľajú. Zato dcéra Silvia, ktorá pracuje ako lekárka v ostravskej fakultnej nemocnici, ho pred rokom potešila, keď povila prvého vnuka Matka. To je jeho najväčší miláčik...

- Paľo Uhlík -

Spoločenská kronika

Blahoželáme našim spolupracovníkom pri príležitosti ich pracovného a životného jubilea a odchodu do dôchodku.

20 rokov práce

Milan Karak (Z.plasty)
Pavol Hudec (ZHÚ)

25 rokov práce

Pavol Kapuš (NCHZ GS)

30 rokov práce

Jozef Kováčik (Z.plasty)

Viliam Olah (Z.karbid)

35 rokov práce

Pavol Myjavec (Z.plasty)

Jozef Leňák (Z.plasty)

Jozef Rus (NCHZ GS)

50 rokov veku

Venanc Sýkora (Z.plasty)

Lubomír Gubela (Z.karbid)

Magdaléna Jančíková (Z.karbid)

Pavol Fecko (ORVaBP)

Ing. Ján Priečko (OIV)

Ján Rovný (NCHZ GS)

Stanislav Javorka (NCHZ GS)

55 rokov veku

Ján Sečiansky (Z.chémia)

Peter Balaj (Z.chémia)

Anna Kotianová (OLD)

Koloman Šúň (OIT)

Viliam Štorcel (NCHZ GS)

Stanislav Kobella (NCHZ GS)

Peter Tajstra (NCHZ GS)

60 rokov veku

Ján Lastovka (Z.karbid)

Pavol Križan (Z.plasty)

Odchod do dôchodku

Štefan Ďurina (NCHZ GS)

OPRAVA: V minulom čísle NOVÁCKEHO CHEMIKA nastala nedopatrením chyba v pravidelnej rubrike „Spoločenská kronika“. Správne malo byť: 50 rokov veku (nie 55 rokov veku): G.Balajová (Z.plasty), E. Kopálová (odb.nákupu), A. Šimorová (Z.plasty), A.Grolmus (Z.chémia), Ing. D.Laciková (obch.kancelária) a v mene pani M.Pavúčikovej, nie Pavúčikovej. Všetkým menovaným sa ospravedľujeme.

redakcia

Nový motorový vlak

Na regionálnych železničných tratiach na hornej Nitre začal od začiatku mája premávať prototyp novej modernej motorovej jednotky, ktorú vyvinuli a vyrobili v ŽOS Zvolen. Za účasti početných hostí sa prvá prezentačná jazda vlaku uskutočnila na trati medzi Prievidzou a Novákmi.

Postupne pribudne ešte sedem takýchto vlakov, ktoré nahradia všetky doterajšie motorové vlakové súpravy, ktoré v súčasnosti premávajú z Prievidze do Hornej Štubne, Handlovej, Nitrianskeho Pravna a Topoľčian.

Chod súpravy je riadený počítačom, zabezpečujúcim automatickú kontrolu všetkých systémov a zvolenej rýchlosti. Strojvodca sa tak bude môcť plne venovať sledovaniu trate a v prípade nutnosti vlak okamžite zastaviť. Motorová jednotka môže

dosiahnuť rýchlosť až 90 km za hodinu. Má dva spojené vozne, v ktorých je miesto na sedenie pre 90 cestujúcich. Interiér je však variabilný a môžu ho upraviť podľa potreby, aj väčšie priestory na prepravu kočíkov, bicyklov, lyží, či väčšej batožiny, napríklad v období zvýšeného turistického ruchu. Cestujúcim bude slúžiť aj elektronický informačný systém, ktorý ich bude informovať priebežne o zástavkách, čo pomôže zorientovať sa najmä návštevníkom regiónu.

Text a snímka: (rms)

Navždy nás opustili

Rady chemikov navždy opustil:

† † †

Pavel **BELICA**

(dňa 27.04.2007 vo veku 83 rokov)

Rekreácie

Leťo sa blíži a s ním spojený aj čas na oddych a dovolenky. Odborový výbor ZO OZCH pri NCHZ v spolupráci s vedením podniku zabezpečil pre zamestnancov a ich rodinných príslušníkov niekoľko rekreácií.

V **Štúrove**, 9 sedemdňových turnusov v počte poukazov 90, v **kúpeľoch Chalmová**, 9 sedemdňových turnusov v počte 36 poukazov, na **chate v Nitrianskom Rudne**, 9 sedemdňových turnusov v počte 9 poukazov, v **unimobunke v Nitrianskom Rudne**, 9 sedemdňových turnusoch v počte 9 poukazov.

Pre 40 deň pobyt v rekreačnom zariadení **Penzióň Keramtal - Areál športov** v horskom prostredí v lokalite Látka-Mláky, ktorý je súčasťou regiónu Podpoľana. (Iw)

INZERCIA

Predám záhradný kultivátor AL-KO s benzínovým motorom. Zakúpený v r.2004 za 14 000 Sk. Používaný len jednu sezónu. Teraz za 9 500 Sk. Pri rýchlom jednaní zľava. Kontakt: klapka 5706, mobil 0905 858 918.

niečo pre zábavu ... TAJNIČKA ...

J. Poliak	Kapor (rus.)	Poobe-raj	Pofujem	Mlieč. výrobok	KARP LORETA ORÁTOR	Nie inde	Značka náklad. áut	Spojovací klinec	Starý rod	Role	ITALA DAVOS MARVAN	Končatina	Buchli nohou	Rečník	Afric. step
Revol- ver					Národ. park						Šikmina				
Slov. kraj					Uplietlo Kaplaka						Dorota (dom.) Tropicke ovocie				
Kričal						Preklad biblie Zodierajú						Hrdý vták Slov. rieka			
Je oko- lo nás								Vzbura Chem. prvok							
○	Plechová skriňa	Oceán St. český herec					Predložka Historický vrch			Zn. čoko- lády Zdrobnelina					
Amerí- cium			TAJNIČKA Okaté ženy										Rádium Kočov- níci		
ŠPZ Laosu				Ťažký pochod Chlp					Ranný nápoj Bráto- vrah					Dravý vták	Krátky kabát
Druh zeleniny						Býv. voj. klub Prsia (bás.)				Švajč. mesto Čín. muž. meno					
Ručiteľ					Rovno							Papagáj Krát. vlny			
Úder					Zrania								Časť chôdze		
Cudz. žen. meno					Dom. muž. meno							Viliam (dom.)			

Prvý kultúrny dom v Novákoch

(Za hrst' histórie, XXXVII. časť)

„Dňa 15. januára 1939 mali Nováky a Hornie Lelovce sviatok mimoriadny. Dokončili prácu, ktorú pred poldruha rokom začali, odovzdali verejnosti novú budovu, katolícky kultúrny dom (na obrázku krátko po výstavbe).“

Stavbu iniciovalo miestne Združenie katolíckej mládeže (ZKM), ktoré nutne potrebovalo priestory na svoju osvetovú prácu. Rovnako ani iné spolky nemali reprezentatívne miesto na organizovanie kultúrnych podujatí. Hlavným iniciátorom výstavby bol miestny kňaz Gašpar Košťál. Finančne prispeli okolité obce, vedenie okresu, Krajský úrad i Biskupský úrad v Nitre. Nemalou mierou pomohli aj miestni občania. Dobový pozorovateľ nám o tom zanechal správu. „Nemožno opísať všetko, čo predchádzalo vystaveniu tejto budovy. Jedno však treba zdôrazniť, že pri tejto práci ukázali sa obe obce jednomyseľnými, ich občania uvedomelými a obetavými. A vďaka tomu bolo možné dobudovať dielo takých rozmerov, aby vyhovovalo i budúcim pokoleniam. Niet takmer občana v Novákoch a Hor. Lelovciach, ktorý by nebol prispel pomocou peňažnou, furmankami, prácou.“ No i napriek tomu ostal dlh 210 tisíc korún,

ktorý bol vyrovnaný až v roku 1944.

Počas veľkej slávnosti novostavbu vysvätil farár Gašpar Košťál. Následne sa v javisku usadili zástupcovia úradov, spolkov a početné zástupy obyvateľstva, aby sledovali oficiálny program. Otvoril ho predseda ZKM v Novákoch Ján Briatka, ktorý vysvetlil podnety výstavby kultúrneho stánku a poďakoval dobrodincom. Vedúci sekcie Ministerstva školstva a národnej osvety

Pavel Čarnogurský predniesol ideologicky ladený prejav, v ktorom zdôraznil nezastupiteľnú úlohu kultúry v spoločnosti. Ustami svojho predsedu sa vyslovil za pokračovanie bratskej pomoci predseda ZKM v Čereňanoch Anton Petriska. Večer ochotníci ZKM v Novákoch predviedli divadelnú hru Krutohlavci od Ferka Urbánka.

V ďalších rokoch sa najväčšiemu záujmu návštevníkov tešili filmové predstavenia. A tie sú dnes jediným „produktom“ poslaním bývalého katolíckeho kultúrneho domu v Novákoch.

- Erik Kližan -

Plných 15 rokov takmer bez zmeny pracoval výbor Miestneho odboru Matice slovenskej (MO MS) v Novákoch pod vedením Antona Saba. Aj tento fakt konštatovali účastníci valného zhromaždenia MO MS 19. apríla 2007. Od oživenia Matice v Novákoch v roku 1992 jej činnosť napredovala. „Výbor MO MS v Novákoch organizoval podujatia, ktoré sa stali tradičnými. Boli to oslavy Dňa matiek, Medzinárodného dňa žien, vedomostné kvízy pre žiakov, stretnutia s významnými osobnosťami Slo-

Matica po 15 rokoch

venska, Vatra zvrchovanosti, nohejbalový turnaj pri príležitosti prijatia Ústavy SR, rozhlasové relácie, hudobno-poetické večery, koncerty, stretnutia mládeže pri stolnotenisovom turnaji v spolupráci s CVC,“ vysvetľuje dlhoročný predseda MO MS Anton Sabo. Z podnetu organizácie bola osadená pamätná tabuľa Dr. Štefanovi Moysevi, pomenovaný park a inicio-

váli tiež názov jednej z nováckych ulíc Matice slovenskej. Nastal však čas odovzdať štafetu. Účastníci valného zhromaždenia zvolili nový výbor, ktorý bude dočasne pracovať pod vedením Šimona Srnu, zakladajúceho a dlhoročného člena.

„Latka je postavená pomerne dosť vysoko. No predpokladám a verím, že nový výbor bude pokračovať v tradíciách a pochopiteľne, aj rozšíri činnosť MO MS v Novákoch o nové aktivity. Je to len na ich iniciatívu“, dodal A. Sabo.

Ostrov lemurov na bojnickom "Madagaskare"

V Zoologickej záhrade Bojnice na začiatku tohoročnej turistickej sezóny, sprístupnili verejnosti malý Madagaskar. Umelý ostrov, na ktorom bude slobodne, bez ohrady z hustého pletiva, žiť skupina poloopic lemurov vari.

Lemury žijú totiž iba na ostrove Madagaskar a nikde inde sa v prírode nevyskytujú. Ostrov vybudovali uprostred jazierka, na ktorom žijú viaceré exotické druhy vodných vtákov.

Z doterajších málo rozmerných krytých voliér, kde sa aj naďalej môžu

schovať pred zimou a nepriaznivým počasím, sa lemury na svoj ostrov dostanú tunelom po mostíku z kmeňa stromu ponad vodnú hladinu. Nenápadný elektrický ohradník im zamedzí, aby sa nedostali do vody, pretože nevedia plávať. Na ostrove

rastú vysoké stromy, ktoré sú pre ne prirodzeným prostredím. Prví návštevníci mohli hneď od začiatku pozorovať ako sa z voľnosti tešia a veselo šantia.

Otvorením ostrova lemurov vyvrcholila v bojnickej zoo kampaň Madagaskar, ktorú vyhlásila Európska asociácia zoologických záhrad. Jej cieľom je priblížiť verejnosti jeden z najbohatších pokladov prírodnej histórie na zemi. Pretože na Madagaskare, ktorý sa pred 50 miliónmi rokov oddelil od Afriky, sa začalo rastlinstvo i živočíšstvo vyvíjať odlišne ako na kontinente. Žijú tam preto živočichy a rastliny, nenachádzajúce sa nikde inde na svete. Tamojšia príroda je však vplyvom človeka stále vo väčšej miere ohrozovaná. Kampaň má pomôcť zhromaždiť prostriedky na vybrané záchranné projekty.

Text a snímka: (prš)

Kalendárrium

2.6.1982 - zomrel Eugen Adler, geodet, študoval v Prievidzi

4.6.1737 - narodil sa Michal Juraj Podhracký, pedagóg, básnik, študoval v Prievidzi

5.6.1942 - transport Židov z Prievidze do koncentračného tábora v Novákoch

6.6.1872 - narodil sa Adam Pelikán, kňaz, pedagóg, verejný činiteľ, pôsobil v Novákoch

6.6.1967 - zomrel Juraj Erlich, zeme-merač, hospodársky pracovník, pôsobil v Novákoch

9.6.1812 - zomrel Juraj Bučánsky, pedagóg, básnik, narodil sa v Prievidzi

11.6.1592 - zbojníci prepadli evanjelickú faru v Horných Vestenciach

12.6.1892 - narodil sa v Necpaloch nad Nitrou (Prievidza) Anton Šalát, kňaz, politik, publicista

13.6.1947 - zomrel Jozef Stanček, pedagóg, spisovateľ, pôsobil a zomrel v Prievidzi

14.6.1912 - narodil sa v Oslanoch Juraj Antal, fyziológ, člen SAV

16.6.1742 - zomrel Ferdinand Osláni, kňaz, pedagóg, narodil sa v Oslanoch

16.6.1747 - narodil sa Ján Kvašai, evanjelický kňaz, spisovateľ, pôsobil v Zem. Kostolanoch

17.6.1897 - narodil sa v Cigli Ján Svítok, organizátor odboja na hornej Nitre, pôsobil a zomrel v Prievidzi

17.6.1922 - zrušená pobočka Službovského (Okresného) úradu v Nitrianskom Rudne

18.6.1932 - narodil sa v Nitrianskom Pravne Ján Roháč, režisér, študoval v Prievidzi

20.6.1972 - základný kameň vodovodu Turček Prievidza

21.6.1937 - mzdový štrajk robotníkov v Dolných Lelovciach Zemianske Kostolany

23.6.1917 - narodil sa Ľudovít Štompach, akademický maliar, pôsobil v Handlovej a Bojniciach

24.6.1672 - narodil sa Peter Zábojník, kňaz, piarista, SŠ pedagóg, pôsobil v Prievidzi

24.6.1902 - narodil sa Andrej Kliman, historik, pedagóg, náboženský spisovateľ, pôsobil v Handlovej

25.6.1812 - narodil sa Ján Hanák, kňaz, pedagóg, prírodovedec, študoval v Prievidzi

26.6.1862 - narodil sa Adolf Kellermann, podnikateľ, obchodník, pôsobil v Tužine a N. Pravne

26.6.1892 - narodil sa Samuel Kellermann, obchodník, organizátor života Židov v Prievidzi

27.6.1932 - narodil sa Alexander Schut, publicista, športový redaktor, pôsobil v Novákoch a Prievidzi

30.6.1917 - narodil sa Peter Eliáš, pedagóg, organizátor dychovej hudby, pôsobil v Novákoch a Prievidzi

O putovný pohár vedúceho Závodu chémiá Pohár v rukách „Soľanky“

Dňa 11. 5. 2007 sa uskutočnil tradičný futbalový turnaj o putovný pohár vedúceho Závodu chémiá. 5. ročník bol veľmi vyrovnaný o čom svedčia zápasy o konečné umiestnenie, keď museli rozhodovať pokutové kopy.

Výsledky v skupinách:

PO+EA - Sušenie	2:1
Nezávislí - Acetylénické alkoholy	5:0
Soľanka - PO+EA	3:0
L-II-Nezávislí	0:0
Soľanka - Sušenie	4:1
L-II - Sušenie	1:5

O 3. miesto:

L-II - PO+EA	1:1
pok. kopy	3:1

O 1. miesto:

Soľanka - Acetylénické alkoholy	0:0
pok. kopy	3:1

Umiestnenie.

1. Soľanka
 2. Acetylénické alkoholy
 3. L-II
 4. PO+EA
- Najlepší strelec: p. Štefan Briatka - 5 gólov - Acet. alkoholy
Najlepší brankár: p. Ladislav Šujan - Soľanka
Najlepší hráč: p. Rudolf Habrman - L-II

-JJ-

Pólisti opäť majstrami SR

Tréner vodných pólistov NCHZ Vladimír Prelovský dovedol družstvo nováčkov chemikov k ďalšiemu titulu majstrov Slovenska. Na turnaji v Košiciach vyhrali všetky tri zápasy. Najväčším konkurentom v boji o víťazstvo bolo družstvo ČH Hornets Košice.

Pre Nováky je to trinásty titul majstra Slovenska.

Tabuľka extraligy (po predposlednom turnaji)

1. NCHZ Nováky	19	17	0	2	253:121	34
2. ČH Hornets KE	19	12	2	5	207:167	26
3. ŠKP Košice	19	10	3	6	184:144	23
4. Slávia UK BA	19	3	1	15	163:215	7

-fw-

Z kvalifikácie na Letné športové hry

Postúpili len volejbalisti

V sobotu 19. mája 2007 usporiadala športová komisia pri Základnej organizácii NCHZ kvalifikačné turnaje o postup do finále letných športových hier 2007, ktoré usporiada ZO Slovnafť Bratislava v dňoch 22. a 23. 7. 2007.

FUTBAL

Kvalifikácia vo futbale sa uskutočnila na mestskom štadióne v Novákoch.

Pôvodne prihlásená ZO Continental, s.r.o. Matador Púchov z technických príčin nepricestovala. Vo vzájomnom zápase medzi ZO Vegum Dolné Vestenice a ZO NCHZ rozhodol jeden gól o postupe ZO Vegum do finále. ZO NCHZ - ZO Vegum a. s. Dolné Vestenice 0 : 1

VOLEJBAL

Kvalifikácia vo volejbale mužov sa uskutočnila v telocvični ZŠ Energetikov v Prievidzi. Vo vyrovnaných zápasoch sa naše družstvo umiestnilo na druhom postupovom mieste. Víťazom kvalifikácie bola ZO Matador Púchov. ZO Matador a. s. Púchov - ZO NCHZ 2 : 1
ZO Matador a. s. Púchov - ZO Petrochema a.s. Dubová 2 : 0
ZO NCHZ - ZO Petrochema a.s. Dubová 2 : 1.

STOLNÝ TENIS

Kvalifikácie stolných tenistov a stolných tenistiek sa uskutočnili v telocvični ZŠ v Bystričanoch. Športovci a odborári našej ZO aj pri maximálnej snahe nestačili na lepších súperov a do finále nepostúpili.

Ženy: ZO Matador a. s. Púchov - ZO NCHZ 3 : 0

Muži: ZO Continental, s. r. o. Matador Púchov - ZO Matador a. s. Púchov 3 : 2

ZO Continental, s. r. o. Matador Púchov - ZO NCHZ 3 : 2

ZO Matador a. s. Púchov - ZO NCHZ 3 : 1.

Do finálovej časti postúpili ženy Matador Púchov a muži Continental Púchov.

Okrem volejbalistov do finále LŠH 2007 a to bez kvalifikácie postúpili naši športovci v týchto športoch:

nohejbal - muži a v kolkoch - muži aj ženy.

Ivan Grnáč

▲ Chýbal im jeden gól k postupu.

Foto: ig

Majstrovstvá Slovenska na dlhé trate

Prvý májový víkend sa konali na Nováčkom jazere majstrovstvá Slovenska v rýchlostnej kanoistike na dlhé trate. Do Novák prišlo 18 oddielov z celého Slovenska. Všetky kategórie, od starších žiakov až po dospelých, pretekali na 5000metrovej trati. Kajakári, kanoisti a kajakárky boli veľmi úspešní, keď spoločne získali 8 zlatých, 5 strieborných a 4 bronzových medailí.

Zároveň sa rozdeľovali aj body do Slovenského pohára, kde sa pred domácich dostali pretekári z Komárna, ktorí získali o 19 bodov viac ako naši.

Majstrami Slovenska sa stali: M. Matoušková, V. Kostelná, Miroslav Zaťko 2x, J. Oršula 2x, L. Beňo, D. Mokrý, M. Baránek, R. Rus.

Druhé miesta získali: L. Mištinová, M. Baránek, M. Beneš, M. Matoušková, B. Beňová.

Tretiu priečku obsadili: R. Rus, Michal Zaťko, T. Gombarčík, V. Kostelná, L. Beňo.

Všetkým, ktorí dosiahli umiestnenie na stupňoch víťazov ale aj

body do Slovenského pohára (boduje sa do 10. miesta) gratuluje.

lujeme.

V ten istý víkend nás vo svete reprezentovala I. Kmetová, ktorá na K2 v Záhrebe na Svetovom pohári získala dve prvé miesta na 500 a 200m trati. rr

viac informácií na

www.msrdt.kanoe.sk

▲ Na stupni víťazov úspešní medailisti klubu.

Foto: rr

NOVÁCKY CHEMIK - mesačník regionálnych zaujímavostí, vydávajú Novácke chemické závody, a. s.

Redaktori: Mgr. Milan STANISLAV, Ľubica WALOVÁ. **Adresa redakcie:** Novácke chemické závody, a.s., M. R. Štefánika 1, 972 71 Nováky, tel.: 046/568-4012, fax: 046/568-9520, e-mail: mstanislav@post.sk, lubica.walova@nchz.sk. **Redakčná rada:** Bc. Marek RATTAJ, Ing. Dana HAGAROVÁ, Ing. Peter HOLÝ, Ing. Róbert HOJČ.

Zaregistrované: Okresný úrad v Prievidzi, odbor regionálneho rozvoja a iných odvetvových vzťahov, pod registračným číslom RT-4/2000-BA.

Grafika a tlač: TIMAN SLOVAKIA, s.r.o., BOŠANY

Zadarmo pre zamestnancov NCHZ, NCHZ Global services a obyvateľov mesta Nováky. Nepredajné.

Autorské práva na texty a snímky uverejnené v časopise NOVÁCKY CHEMIK sú vyhradené. Preberanie a používanie fotografií, textových a iných materiálov je bez písomného súhlasu NCHZ zakázané.